

КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри фінансового менеджменту
протокол № 6 від "9" січня 2020 р.
Зав. кафедри _____ Ситник Н. С.
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
І МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЇХ ПРОВЕДЕННЯ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МІСЦЕВІ ФІНАНСИ»
(назва навчальної дисципліни)

галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
(шифр та найменування галузі знань)

спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: Фінанси, митна та податкова справа
(найменування спеціалізації)

освітній ступінь: бакалавр
форма навчання: денна

Укладач(і):

Ватаманюк-Зелінська Уляна Зеновіївна
професор кафедри фінансового менеджменту,
доктор економічних наук, доцент

Круглякова Віра Володимирівна
доцент кафедри фінансового менеджменту,
кандидат економічних наук

ЛЬВІВ 2020

Зміст планів семінарських занять

Плани семінарських занять і методичні рекомендації щодо їх проведення з навчальної дисципліни включають такі розділи:

- РОЗДІЛ 1.** МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
- РОЗДІЛ 2.** КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
- РОЗДІЛ 3.** ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
- РОЗДІЛ 4.** КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

РОЗДІЛ 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття є ефективною формою організації навчальних занять, з якими органічно поєднуються лекції.

Семінар – це особлива форма навчальних занять, яка полягає у самостійному вивченні студентами за завданнями викладача окремих питань і тем лекційного курсу з наступним оформленням навчального матеріалу у вигляді рефератів, доповідей, повідомлень тощо.

Основними дидактичними цілями їх проведення є:

- забезпечити педагогічні умови для поглиблення і закріплення знань студентів з основ даної навчальної дисципліни, набутих під час лекцій та у процесі вивчення навчальної інформації, що виноситься на самостійного опрацювання;
- спонукати студентів до колективного творчого обговорення найбільш складних питань навчальної дисципліни, активізація їх до самостійного вивчення наукової та методичної літератури, формування у них навичок самоосвіти;
- оволодіння методами аналізу фактів, явищ і проблем, що розглядаються, та формування умінь і навичок до різних видів майбутньої професійної діяльності.

Семінарські заняття виконують такі основні функції:

- навчальну (поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару);
- розвивальну (розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);
- виховну (патріотичне виховання, виховання економічної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення конкретної дисципліни та до фаху);
- діагностично-корекційну (контроль за якістю засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення прогалин у його засвоєнні та їх подолання).

Методична концепція проведення семінарських занять вимагає врахування таких основних положень:

- під час вивчення різних дисциплін студенти повинні засвоїти їх провідні ідеї (зміст понять, положень, законів тощо); знати галузі їх використання; вміти застосовувати набуті знання, вміння й навички під час вивчення фахових дисциплін, у майбутній практичній діяльності тощо;
- до семінарських занять ставляться загальнодидактичні вимоги (науковість, доступність, єдність форми і змісту, проблемність тощо);
- у методиці проведення семінарських занять є певні особливості зумовлені логікою викладання конкретної дисципліни;
- необхідно забезпечити високий рівень мотивації (вивчення теми слід розпочинати із з'ясування її значення для засвоєння даної чи інших дисциплін, у майбутній професійній діяльності тощо);
- дотримання принципу професійної спрямованості та здійснення різнорівневих міжпредметних зв'язків з іншими дисциплінами, практичним навчанням забезпечує формування єдиної системи знань, умінь та навичок студентів;

- семінарські заняття мають гармонійно поєднуватися з лекційними заняттями та самостійною роботою студентів.

При підготовці до семінарських занять студент повинен опрацювати рекомендовану літературу з метою вивчення запропонованих йому у плані заняття питань, завдань, тем тощо. На семінарі студент доповідає про основні результати проведених ним досліджень у процесі вивчення окремих тем, питань чи завдань. За результатами такої доповіді, а також відповідей на додаткові питання (за їх наявності) студент отримує відповідну кількість балів згідно встановленої шкали оцінювання.

РОЗДІЛ 2. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ заняття	Тема семінарського (практичного) заняття. Контрольні роботи (заліки по модулях)	Кількість годин
ЗАЛІКОВИЙ МОДУЛЬ № 1		
1.	Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів	2
2.	Організація бюджетного процесу на місцевому рівні	2
3.	Застосування ПЦМ у бюджетному процесі	2
4.	Фінансово-матеріальна основа місцевого самоврядування	2
5.	Доходи місцевих бюджетів	2
6.	Планування і порядок фінансування видатків місцевих бюджетів	2
7.	Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання	2
8.	Організація фінансової діяльності підприємств місцевого господарства	2
9.	Управління фінансами і фінансовий контроль на місцевому рівні	2
Разом семінарських (практичних, лабораторних) занять		18
Разом контрольні роботи, заліки по модулях (ЗМ)		
Разом годин		18

РОЗДІЛ 3. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

План семінарського заняття № 1

Тема № 1. Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: дисципліна «Місцеві фінанси» вивчається після таких навчальних дисциплін як: «Митна справа», «Фінансовий ринок», «Фінансовий аналіз», «Податкова система». Знання, отримані студентами в процесі вивчення дисципліни «Місцеві фінанси» можуть бути використані як базові при засвоєнні таких дисциплін як: «Фінансова безпека», «Бюджетні інвестиції і інститути розвитку», «Публічні закупівлі», «Управління ризиками у податково-митній сфері».

Мета семінару: засвоєння базових знань щодо сутності та складових місцевих фінансів

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;

- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. В чому полягає сутність місцевих фінансів?
2. Які функції виконують місцеві фінанси?
3. З яких елементів складається система місцевих фінансів?
4. Хто є суб'єктами системи місцевих фінансів?
5. Який основний спосіб формування місцевих фінансів?
6. На базі яких територіальних одиниць формуються місцеві фінанси?
7. З чого складається економічна і соціальна інфраструктура територій?

План семінару:

1. Призначення і сутність місцевих фінансів.
2. Функції місцевих фінансів.
3. Склад місцевих фінансових інститутів.
4. Функції місцевого самоврядування в Україні.
5. Нормативно-правова база місцевих фінансів.
6. Європейська хартія місцевого самоврядування: основні принципи організації місцевих фінансів.
7. Роль місцевих фінансів у соціально-економічному розвитку територій.
8. Моделі організації місцевого самоврядування.
9. Поняття, функції та правовий статус територіальної громади.
10. Власні та делеговані повноваження органів місцевого самоврядування та способи їх реалізації.
11. Міжнародні стандарти організації місцевих фінансів.
12. Світовий досвід організації місцевих фінансів.

Додаткові завдання для підготовки до семінару:

Тематика реферативних робіт:

1. Історичний розвиток місцевого самоврядування.
2. Суб'єкти фінансових відносин та фінансові відносини у межах фінансової системи.
3. Вплив місцевих фінансів на економіку та соціальну сферу держави.

Форми контролю знань – обговорення питань, доповідей, рефератів; презентація виконаних завдань, розв'язання вправ, тестування тощо.

Рекомендована література до теми семінару:

Основна література: 1-20;
Додаткова література: 21-31;
Інтернет сайти: 32-48.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор.

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до наступного семінарського заняття:

1. Зміст і стадії бюджетного процесу на місцевому рівні.
2. Види місцевих бюджетів та особливості їх формування і використання.
3. Розпорядники бюджетних коштів, їх права та обов'язки.

План семінарського заняття № 2

Тема №2. Організація бюджетного процесу на місцевому рівні

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: дисципліна «Місцеві фінанси» вивчається після таких навчальних дисциплін як: «Митна справа», «Фінансовий ринок», «Фінансовий аналіз», «Податкова система». Знання, отримані студентами в процесі вивчення дисципліни «Місцеві фінанси» можуть бути використані як базові при засвоєнні таких дисциплін як: «Фінансова безпека», «Бюджетні інвестиції і інститути розвитку», «Публічні закупівлі», «Управління ризиками у податково-митній сфері».

Мета семінару: засвоєння базових знань щодо організації бюджетного процесу на місцевому рівні.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. В чому сутність бюджетного процесу на місцевому рівні?
2. Перелічіть стадії бюджетного процесу на місцевому рівні. Дайте характеристику кожної зі стадій.
3. Які органи належать до учасників бюджетного процесу на місцевому рівні?
4. Якими бюджетними повноваженнями наділені місцеві ради?
5. Охарактеризуйте казначейське обслуговування місцевих бюджетів.

План семінару:

1. Роль місцевих бюджетів у бюджетній системі України.
2. Організаційні засади складання прогнозів місцевих бюджетів та проектів місцевих бюджетів.
3. Складання та схвалення прогнозу місцевого бюджету.
4. Проект рішення про місцевий бюджет та матеріали, що до нього додаються, предмет регулювання рішення про місцевий бюджет.
5. Затвердження місцевих бюджетів.
6. Виконання місцевих бюджетів.
7. Особливості формування надходжень та здійснення витрат місцевого бюджету у разі несвоєчасного прийняття рішення про місцевий бюджет.
8. Звітність про виконання місцевих бюджетів.

Додаткові завдання для підготовки до семінару:

Тематика реферативних робіт:

1. Учасники бюджетного процесу на місцевому рівні та їх повноваження.
2. Казначейське обслуговування місцевих бюджетів за доходами і видатками
3. Проблеми становлення і розвитку місцевих фінансів в Україні.

Форми контролю знань – обговорення питань, доповідей, рефератів; презентація виконаних завдань, розв'язання вправ, тестування тощо.

Рекомендована література до теми семінару:

Основна література: 1-20;
Додаткова література: 21-31;
Інтернет сайти: 32-48.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор.

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до

наступного семінарського заняття:

1. Програмно-цільове бюджетне планування, його зміст і переваги.
2. Джерела, склад та структура доходів місцевих бюджетів ОТГ.
3. Особливості фінансового планування в бюджетній сфері на місцевому рівні.

План семінарського заняття № 3

Тема № 3. Застосування ПЦМ у бюджетному процесі

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: дисципліна «Місцеві фінанси» вивчається після таких навчальних дисциплін як: «Митна справа», «Фінансовий ринок», «Фінансовий аналіз», «Податкова система». Знання, отримані студентами в процесі вивчення дисципліни «Місцеві фінанси» можуть бути використані як базові при засвоєнні таких дисциплін як: «Фінансова безпека», «Бюджетні інвестиції і інститути розвитку», «Публічні закупівлі», «Управління ризиками у податково-митній сфері».

Мета семінару: засвоєння базових знань щодо застосування ПЦМ у бюджетному процесі та партисипативного бюджетування.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Охарактеризуйте видаткову частину місцевого бюджету.
2. Вкажіть методи прогнозування доходів.
3. Вкажіть методи планування видатків.
4. Вкажіть етапи процесу виконання місцевих бюджетів за видатками.
5. Що таке кошторис? Його види.
6. Охарактеризуйте програмно-цільове бюджетне планування.

План семінару:

1. Бюджетна програма.
2. Показники виконання бюджетної програми.
3. Моніторинг виконання програми.
4. Оцінка ефективності бюджетної програми.
5. Паспорти бюджетних програм місцевого бюджету.
6. Звіти про виконання паспортів бюджетних програм.
7. Правила складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання.
8. Термін подання звіту про виконання паспорту бюджетної програми.
9. Завдання партисипативної концепції фінансової політики соціально-економічного розвитку територіальних громад.
10. Партисипативний бюджет. Переваги партисипативного бюджетування.
12. Інструменти фінансування розвитку місцевих спільнот.
13. Краудфандинг. Фонди розвитку громад.

Додаткові завдання для підготовки до семінару:

Тематика реферативних робіт:

1. Партисипативне управління як модель управління територіальними громадами.
2. Особливості формування та виконання бюджету об'єднаних територіальних громад.

3. Основні засади організації співпраці ОТГ

Форми контролю знань – обговорення питань, доповідей, рефератів; презентація виконаних завдань, розв'язання вправ, тестування тощо.

Рекомендована література до теми семінару:

Основна література: 1-20;

Додаткова література: 21-31;

Інтернет сайти: 32-48.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор.

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до наступного семінарського заняття:

1. Власні та закріплені доходи місцевих бюджетів.
2. Види податкових та неподаткових надходжень до місцевих бюджетів.
3. Роль загальнодержавних та місцевих податків і зборів у формуванні місцевих бюджетів.
4. Місцеві позики як інструмент поновлення доходів місцевих бюджетів.

План семінарського заняття № 4

Тема № 4. Фінансово-матеріальна основа місцевого самоврядування

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: дисципліна «Місцеві фінанси» вивчається після таких навчальних дисциплін як: «Митна справа», «Фінансовий ринок», «Фінансовий аналіз», «Податкова система». Знання, отримані студентами в процесі вивчення дисципліни «Місцеві фінанси» можуть бути використані як базові при засвоєнні таких дисциплін як: «Фінансова безпека», «Бюджетні інвестиції і інститути розвитку», «Публічні закупівлі», «Управління ризиками у податково-митній сфері».

Мета семінару: засвоєння базових знань щодо складу місцевих фінансових ресурсів та участі органів місцевого самоврядування у фінансово-кредитних відносинах.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Що належить до місцевих фінансових ресурсів?
2. Назвіть ознаки фінансової незалежності місцевого самоврядування.
3. Що є фінансовою та матеріальною основою місцевого самоврядування?
4. В чому полягає суть комунального кредиту?
5. Охарактеризуйте місцеві позики.
6. Охарактеризуйте борг місцевого самоврядування.
7. Охарактеризуйте місцеві податки.
8. Охарактеризуйте місцеві збори.

План семінару:

1. Склад місцевих фінансових ресурсів та оцінка автономії місцевих органів влади.

2. Участь держави у формуванні доходів місцевих бюджетів.
3. Матеріальна основа місцевого самоврядування.
4. Використання вільного залишку коштів місцевих бюджетів.
5. Участь органів місцевого самоврядування у фінансово-кредитних відносинах.
6. Місцеві позики в Україні та управління боргом органів місцевого самоврядування.
7. Нетрадиційні джерела дохідної частини самоврядних бюджетів.

Додаткові завдання для підготовки до семінару:

Тематика реферативних робіт:

1. Баланс фінансових ресурсів і витрат регіону.
2. Склад доходів місцевих бюджетів, що не підлягають перерозподілу через міжбюджетні трансферти.
3. Підвищення стійкості доходів місцевих бюджетів.
4. Управління комунальною власністю територіальних громад.

Форми контролю знань – обговорення питань, доповідей, рефератів; презентація виконаних завдань, розв'язання вправ, тестування тощо.

Рекомендована література до теми семінару:

Основна література: 1-20;

Додаткова література: 21-31;

Інтернет сайти: 32-48.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор.

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до наступного семінарського заняття:

1. Суть місцевого оподаткування.
2. Джерела, склад та структура доходів місцевих бюджетів ОТГ.

План семінарського заняття № 5
Тема № 5. Доходи місцевих бюджетів

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: дисципліна «Місцеві фінанси» вивчається після таких навчальних дисциплін як: «Митна справа», «Фінансовий ринок», «Фінансовий аналіз», «Податкова система». Знання, отримані студентами в процесі вивчення дисципліни «Місцеві фінанси» можуть бути використані як базові при засвоєнні таких дисциплін як: «Фінансова безпека», «Бюджетні інвестиції і інститути розвитку», «Публічні закупівлі», «Управління ризиками у податково-митній сфері».

Мета семінару: засвоєння базових знань щодо формування дохідної бази місцевих бюджетів та джерел доходів місцевих бюджетів.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. У чому полягає сутність доходів місцевих бюджетів як системи економічних відносин?
2. Як класифікують доходи місцевих бюджетів відповідно до вимог Бюджетного кодексу?

України?

3. Охарактеризуйте особливості формування цільових фондів.
4. Назвіть основні напрямки витрачання коштів цільових фондів.
5. Назвіть основні напрями використання коштів резервних фондів.

План семінару:

1. Формування дохідної бази місцевих бюджетів.
2. Джерела доходів місцевих бюджетів.
3. Доходи загального фонду місцевого бюджету.
4. Доходи спеціального фонду місцевого бюджету.
5. Формування бюджету розвитку.
6. Резервні фонди місцевих органів самоврядування.
7. Характеристика місцевих податків і зборів як джерела дохідної бази місцевих бюджетів.
8. Основні напрямки зміцнення дохідної бази місцевих бюджетів.
9. Планування доходів місцевих бюджетів.

Додаткові завдання для підготовки до семінару:

Тематика реферативних робіт:

1. Виникнення та розвиток місцевого оподаткування.
2. Стан і недоліки місцевого оподаткування в Україні.
3. Суть комунального кредиту, причини існування, переваги у порівнянні з державним кредитом.
4. Досвід та проблеми розвитку муніципальних позик в Україні.

Форми контролю знань – обговорення питань, доповідей, рефератів; презентація виконаних завдань, розв'язання вправ, тестування тощо.

Рекомендована література до теми семінару:

Основна література: 1-20;
Додаткова література: 21-31;
Інтернет сайти: 32-48.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор.

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до наступного семінарського заняття:

1. Порядок планування видатків місцевих бюджетів.
2. Склад та структура видатків місцевих бюджетів.
3. Особливості планування видатків на освіту.
4. Проблеми фінансування видатків на лікувальні заклади

План семінарського заняття № 6

Тема № 6. Планування і порядок фінансування видатків місцевих бюджетів

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: дисципліна «Місцеві фінанси» вивчається після таких навчальних дисциплін як: «Митна справа», «Фінансовий ринок», «Фінансовий аналіз», «Податкова система». Знання, отримані студентами в процесі вивчення дисципліни «Місцеві фінанси» можуть бути використані як базові при засвоєнні таких дисциплін як: «Фінансова безпека», «Бюджетні інвестиції і інститути розвитку», «Публічні закупівлі», «Управління ризиками у податково-митній сфері».

Мета семінару: засвоєння базових знань щодо характеристики видатків місцевих бюджетів.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Як формуються фінансові нормативи бюджетної забезпеченості?
2. В чому полягає зміст принципу субсидіарності?
3. На що спрямовуються видатки місцевих бюджетів?
4. Визначте групи видатків місцевих бюджетів.
5. Визначте порядок складання кошторису витрат місцевих бюджетів.
6. Як здійснюється фінансування делегованих повноважень в місцевих органах влади?
7. Як розраховується платоспроможність територій?

План семінару:

1. Характеристика видатків місцевих бюджетів.
2. Видатки загального фонду місцевого бюджету
3. Видатки спеціального фонду місцевого бюджету.
4. Видатки бюджету розвитку.
5. Методи планування видаткової частини місцевих бюджетів.
6. Порядок фінансування видатків місцевих бюджетів.
7. Ефективне здійснення видатків з місцевих бюджетів.
8. Організація надання державних і громадських послуг.
9. Конституційні гарантії з надання громадських послуг органами місцевого самоврядування в Україні.
10. Фінансування делегованих повноважень органами місцевого самоврядування.
11. Фінансування власних повноважень органами місцевого самоврядування.
12. Планування видаткової частини місцевих бюджетів.

Додаткові завдання для підготовки до семінару:

Тематика реферативних робіт:

1. Роль видатків місцевих бюджетів в соціально-економічному розвитку територій.
2. Зарубіжний досвід фінансування видатків місцевих бюджетів.
3. Перспективи розвитку фінансування видатків місцевих бюджетів.

Форми контролю знань – обговорення питань, доповідей, рефератів; презентація виконаних завдань, розв'язання вправ, тестування тощо.

Рекомендована література до теми семінару:

Основна література: 1-20;
Додаткова література: 21-31;
Інтернет сайти: 32-48.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор.

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до наступного семінарського заняття:

1. Особливості організації міжбюджетних відносин у бюджетній системі України.
2. Методи бюджетного нормування.
3. Діючі інструменти міжбюджетних відносин.
4. Об'єкт взаємовідносин місцевих бюджетів з Державним бюджетом України.

План семінарського заняття № 7

Тема № 7. Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: дисципліна «Місцеві фінанси» вивчається після таких навчальних дисциплін як: «Митна справа», «Фінансовий ринок», «Фінансовий аналіз», «Податкова система». Знання, отримані студентами в процесі вивчення дисципліни «Місцеві фінанси» можуть бути використані як базові при засвоєнні таких дисциплін як: «Фінансова безпека», «Бюджетні інвестиції і інститути розвитку», «Публічні закупівлі», «Управління ризиками у податково-митній сфері».

Мета семінару: засвоєння базових знань щодо регулювання міжбюджетних відносин.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Які передумови виникнення міжбюджетних відносин?
2. В чому полягає сутність міжбюджетних відносин?
3. Назвіть причини територіальних відмінностей у формуванні доходів та у складі і обсягах видатків місцевих бюджетів.
4. Назвіть види міжбюджетних трансфертів в Україні.
5. В чому полягає сутність фінансового вирівнювання?
6. В чому зміст бюджетного регулювання?
7. В чому полягає механізм горизонтального вирівнювання?
8. Назвіть методи бюджетного регулювання.

План семінару:

1. Поняття та мета регулювання міжбюджетних відносин.
2. Види міжбюджетних трансфертів.
3. Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності бюджетів міст обласного значення, бюджетів об'єднаних територіальних громад, районних бюджетів.
4. Міжбюджетні трансферти між місцевими бюджетами.
5. Порядок перерахування міжбюджетних трансфертів.
6. Методи бюджетного регулювання. Інструменти бюджетного регулювання.

Додаткові завдання для підготовки до семінару:

Тематика реферативних робіт:

1. Інструменти бюджетного регулювання у взаємовідносинах місцевих бюджетів з Державним бюджетом.
2. Вдосконалення організації міжбюджетних відносин у Бюджетному кодексі України.
3. Суперечності в побудові взаємовідносин місцевих бюджетів з Державним бюджетом.

Форми контролю знань – обговорення питань, доповідей, рефератів; презентація виконаних завдань, розв'язання вправ, тестування тощо.

Рекомендована література до теми семінару:

Основна література: 1-20;

Додаткова література: 21-31;

Інтернет сайти: 32-48.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор.

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до наступного семінарського заняття:

1. Особливості реалізації прав комунальної власності.
2. Формування комунальних тарифів.
3. Структура ЖКГ.

План семінарського заняття № 8

Тема № 8. Організація фінансової діяльності підприємств місцевого господарства
Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: дисципліна «Місцеві фінанси» вивчається після таких навчальних дисциплін як: «Митна справа», «Фінансовий ринок», «Фінансовий аналіз», «Податкова система». Знання, отримані студентами в процесі вивчення дисципліни «Місцеві фінанси» можуть бути використані як базові при засвоєнні таких дисциплін як: «Фінансова безпека», «Бюджетні інвестиції і інститути розвитку», «Публічні закупівлі», «Управління ризиками у податково-митній сфері».

Мета семінару: засвоєння базових знань щодо особливостей організації фінансів житлово-комунального господарства.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. Визначте суть комунальної власності.
2. Назвіть суб'єкти та об'єкти права комунальної власності.
3. В чому полягає особливість формування комунальної власності в Україні?
4. Які особливості функціонування фінансів комунальних підприємств в Україні?
5. Перелічіть доходи від об'єктів комунальної власності.

План семінару:

1. Інститут комунальної власності у системі місцевих фінансів.
2. Поняття про комунальну власність і об'єкти права комунальної власності.
3. Місцеве господарство і його роль у формуванні місцевих бюджетів.
4. Види комунальних підприємств.
5. Сутність і склад комунального господарства.
6. Особливості організації фінансів житлово-комунального господарства.
7. Особливості фінансової діяльності підприємств комунальної власності.
8. Основні напрями реформування комунального сектора в Україні.

Додаткові завдання для підготовки до семінару:

Тематика реферативних робіт:

1. Інструменти бюджетного регулювання у взаємовідносинах місцевих бюджетів з Державним бюджетом.
2. Вдосконалення організації міжбюджетних відносин у Бюджетному кодексі України.

3. Суперечності в побудові взаємовідносин місцевих бюджетів з Державним бюджетом.

Форми контролю знань – обговорення питань, доповідей, рефератів; презентація виконаних завдань, розв'язання вправ, тестування тощо.

Рекомендована література до теми семінару:

Основна література: 1-20;

Додаткова література: 21-31;

Інтернет сайти: 32-48.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор.

Завдання студентам на самостійне опрацювання навчального матеріалу для підготовки до наступного семінарського заняття:

1. Фінансовий контроль на рівні місцевих органів влади.
2. Роль фінансових відділів, управлінь та податкових інспекцій у фінансовому плануванні регіонів.
3. Контроль фінансових органів за формуванням та використанням коштів місцевих бюджетів та комунальних підприємств.

План семінарського заняття № 9

Тема № 9. Управління фінансами і фінансовий контроль на місцевому рівні

Навчальний час: 2 год.

Міжпредметні зв'язки: дисципліна «Місцеві фінанси» вивчається після таких навчальних дисциплін як: «Митна справа», «Фінансовий ринок», «Фінансовий аналіз», «Податкова система». Знання, отримані студентами в процесі вивчення дисципліни «Місцеві фінанси» можуть бути використані як базові при засвоєнні таких дисциплін як: «Фінансова безпека», «Бюджетні інвестиції і інститути розвитку», «Публічні закупівлі», «Управління ризиками у податково-митній сфері».

Мета семінару: засвоєння базових знань щодо фінансового контролю на місцевому рівні.

Завданнями семінарського заняття є:

- опрацювання основного навчального матеріалу із поданої теми;
- аналіз додаткових літературних джерел стосовно питань, що виносяться на семінарське заняття;
- формування системи навичок та умінь студентів у контексті досліджуваної тематики;
- виявлення напрямів практичного застосування отриманих теоретичних знань;
- оцінювання рівня підготовки студентів в межах семінарського заняття з метою подальшого стимулювання їхньої навчальної активності.

Питання для перевірки базових знань за темою семінару:

1. В чому суть управління місцевими фінансами. Назвіть об'єкти і суб'єкти управління.
2. Які елементи управління місцевими фінансами ви знаєте?
3. Назвіть основні функції фінансового управління.
4. Назвіть основні завдання фінансового управління.
5. Назвіть принципи фінансового контролю.
6. За якими ознаками класифікують фінансовий контроль?
7. Які основні методи фінансового контролю ви знаєте?

План семінару:

1. Об'єкти та суб'єкти фінансового контролю на місцевому рівні.
2. Аудит ефективності виконання бюджетних програм.
3. Контроль Державної аудиторської служби у сфері місцевих фінансів.

4. Здійснення фінансового контролю на місцевому рівні місцевими державними адміністраціями.
5. Контроль фінансових органів за дотриманням бюджетного законодавства.
6. Контрольні повноваження органів ДКСУ у сфері казначейського обслуговування місцевих бюджетів.
7. Контрольні повноваження органів ДПС.
8. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства.
9. Контроль і аудит фінансової діяльності місцевого самоврядування.

Додаткові завдання для підготовки до семінару:

Тематика реферативних робіт:

1. Аудит як форма регіонального фінансового контролю.
2. Організаційна структура місцевих фінансових органів.
3. Особливості контролю фінансових органів за використанням грошових фондів, виділених на освіту, охорону здоров'я, культуру, місцевому господарству.

Форми контролю знань – обговорення питань, доповідей, рефератів; презентація виконаних завдань, розв'язання вправ, тестування тощо.

Рекомендована література до теми семінару:

Основна література: 1-20;
Додаткова література: 21-31;
Інтернет сайти: 32-48.

Обладнання заняття, ТЗН тощо: мультимедійний проектор.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Європейська хартія місцевого самоврядування. Рада Європи; Хартія, Міжнародний документ від 15.10.1985. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_036
2. Закон України «Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування» від 15.07.1997 №452/97-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/452/97-вр>.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1088 «Про затвердження формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1088-2017-%D0%BF21>.
4. Конституція України: №254к/96ВР Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>.
5. Наказ Державної казначейської служби України від 29 квітня 2013 року № 68 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо переліку підтвердних документів для реєстрації бюджетних зобов'язань та проведення платежів» URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/DKU1283?an=6>
6. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
7. Порядок організації роботи органів Державної казначейської служби України у процесі казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів за доходами та іншими надходженнями, затверджений наказом Державної казначейської служби України від 09.08.2013 № 128. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/dku1300?an=2093>
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 травня 2015 р. № 378 "Про затвердження Порядку обслуговування коштів місцевих бюджетів у частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ установах банків державного сектору». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/378-2015-%D0%BF>

9. Закон України від 21.05.1997 №280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні» URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
10. Закон України від 09.04.1999 №586-XIV «Про місцеві державні адміністрації» URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002р. № 228 “Про затвердження Порядку складання, розгляду та затвердження, та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-%D0%BF>
12. Наказ Міністерства фінансів України 29.12.2002 № 1098 «Про затвердження правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-03>
13. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a&find=1&typ=21>
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.12. 2010 р. № 1132. «Про затвердження Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів» – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/1132-2010-%D0%BF.20>.
15. Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 № 11 «Про бюджетну класифікацію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11/ed20181204/sp:side>
16. Наказ Міністерства фінансів України від 24.01.2012 № 44 "Про затвердження Порядку складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів" URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0196-12>
17. Наказ Міністерства фінансів України від 23.08.2012 № 938 "Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1569-12>
18. Наказ Міністерства фінансів України від 21.10.2013 № 885 «Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності про виконання державного та місцевих бюджетів в органах Державної казначейської служби України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1915-13>
19. Постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 р. №618 «Про затвердження формули розподілу обсягу медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/618-2015-%D0%BF>
20. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 No 142-р. «Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D1%80>

Додаткова література

21. Конспект лекцій з дисципліни „Місцеві фінанси” для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальностей 072 “ Фінанси, банківська справа та страхування ” (Частина 1) / Укл. Н.Г. Фатюха – Запоріжжя: ЗНТУ, 2018. - 98с.
22. Конспект лекцій з дисципліни «Місцеві фінанси» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальностей 072 - Фінанси, банківська справа та страхування І (Частина 2) / Укл. Н.Г. Фатюха – Запоріжжя: ЗНТУ, 2018.-90с.
23. Андрейків Т.Я., Оліярник В.В. Бюджетна система: навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2016. 286 с.
24. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об’єднаної територіальної громади: навч. посіб./ [Н. В. Васильєва, Н. М. Гринчук, Т. М. Дерун, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук] – К.: – 2017. – 119 с.
25. Казначейська система : навчальний посібник / [П.Ю. Буряк, УЗ. Ватаманюк-Зелінська, Н.В. Шевчук, Ю.О. Голинський]. Львів : РВВ НЛТУ України. – 2014. – 236 с.
26. Казначейська система : підручник : для студентів ВНЗ / Віра Іванівна Стоян, Олександр Степанович Даневич, Михайло Йосипович Мац ; Терноп. нац. економ. ун-т. – 3-тє вид, змін. й допов. – Київ : Центр учбової літератури, 2018. – 867 с.
27. Макрофінансове бюджетування : навчальний посібник / [УЗ. Ватаманюк-Зелінська, Н.В. Шевчук]. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2015. – 216 с.

28. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: навчальний посібник / за заг. ред. В. В. Зубенка. ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-П) впровадження». К., 2017. 184с.
29. Фінанси об'єднаних територіальних громад: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Сташишин А. В., Західна О. Р. та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. - 534 с.
30. Бюджетна система в таблицях і схемах : Навчальний посібник / [Ситник Н.С., Західна О.Р., Сташишин А.В., Шушкова Ю.В]. – Львів : Видавництво: Апріорі, 2017. – 180 с.
31. Бюджетний менеджмент : підруч. / за ред. В. Г. Дем'янишина, Г. Б. Погрішук. –Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 532 с.

Інтернет сайти

32. Бюджетний моніторинг: Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень. URL: http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Monitoring%20Quarter%202015/KV_IV_2015_Monitoring_ukr.pdf.
33. Офіційний сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>
34. Офіційний сайт Верховної Ради України URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
35. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету URL: <http://www.budget.rada.gov.ua/>
36. Офіційний сайт Урядового порталу URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
37. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <http://www.minfin.gov.ua/>
38. Офіційний сайт Віртуального університету Міністерства фінансів України URL: <http://edu.minfin.gov.ua/Pages/Default.aspx>
39. Офіційний сайт Академії фінансового управління Міністерства фінансів України URL: <http://ndfi.minfin.gov.ua/>
40. Офіційний сайт Державної казначейської служби України URL: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>
41. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
42. Офіційний сайт для працівників бюджетної сфери URL: <https://buhgalter.com.ua/>
43. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
44. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника. URL: <http://www.lsl.lviv.ua/>
45. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. URL: <http://www.sdfm.gov.ua/>.
46. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>.
47. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>.
48. Офіційний сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. URL: <http://www.minregion.gov.ua/>.

Укладач(і): _____ Ватаманюк-Зелінська Уляна Зеновіївна, професор кафедри, д.е.н., доцент
(підпис) (ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

_____ Круглякова Віра Володимирівна, доцент кафедри, к.е.н.
(підпис) (ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)